

Kazimierz Radwański, Emil Zeitz

Kraków-Tyniec, st. 2, AZP 103-55/18

Informator Archeologiczny : badania 30, 218-219

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dania pozwalają wydzielić co najmniej 4 fazy użytkowania stanowiska: I) starożytną, związaną z kulturami kręgu leśnego i kulturą ceramiki grzebykowo-dolkowej, II) wczesnośredniowieczną, związaną z powstaniem osady w starszych fazach tego okresu, III) średniowieczną, ze śladami osadnictwa z przelomu wczesnego średniowiecza i średniowiecza, IV) nowożytną, z której pochodzi cmentarzysko związane z użytkowaniem cerkwi.

Czas, w którym usypano 4 kopce („kurhany”) oraz ich funkcja pozostaną do chwili przeprowadzenia badań wykopaliskowych przynajmniej jednego z nich w sferze hipotez.

Krajnik Górny, st. 30,
gm. Chojna, woj. szczecińskie

patrz: neolit

Kraków-Bieżanów, st. 8

patrz: neolit

Kraków-Bieżanów, st. st. 11, 12

patrz: neolit

Kraków-Kurdwanów, st. 9

patrz: neolit

Kraków-Nowa Huta-
Wyciąże, st. 5

patrz: wczesna epoka żelaza

Kraków-Olszanica, st. st. 16, 17

patrz: neolit

Kraków-Rząka, st. 1

patrz: środkowa i późna epoka brązu

KRAKÓW-Stare Miasto, st. 1,
AZP 102-56/5

- obozowisko paleolityczne
- ślad osadnictwa kultur wstęgowych (neolit)
- osada kultury łużyckiej (V okres epoki brązu – okres halszacki)
- osada kultury lateńskiej (wczesna epoka żelaza)
- ślady osadnictwa kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich)
- osada wczesnośredniowieczna (koniec VIII–poł. IX w.)
- podgrodzie wczesnośredniowieczne „Okół” (IX–XIII w.)
- miasto lokacyjne późnośredniowieczne i nowożytne (XIV–XX w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w okresie od stycznia do grudnia przez mgr. Emila Zeitza (Muzeum Archeologiczne w Krakowie). Finansowane przez Muzeum Archeologiczne w Krakowie. Badaniami objęto wykopy budowlane i instalacyjne położone m.in. przy Kanoniczej 18, pl. św. Marii Magdaleny (d. Wita Stwosza), Poselskiej 15 i 21, Grodzkiej 21, 23, 25, 27 i 29.

Rozpoznano i zadokumentowano nawarstwienia kulturowe z wczesnego i późnego średniowiecza, poziomy użytkowe o nawierzchni utwardzonej kamieniami lub tłuczniem (m.in. relikty 8 bruków ul. Grodzkiej) oraz nawarstwienia o charakterze niwelacyjnym, pochodzące głównie z czasów nowożytnych – utwory te są powiązane z wczesnośredniowiecznym podgrodzem obronnym Okół oraz z miastem średniowiecznym, lokowanym na tym terenie w początkach XIV w.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Materiałach Archeologicznych”.

Badania będą kontynuowane.

Kraków-Stare Miasto, st. 2

patrz: późne średniowiecze

KRAKÓW-Tynec, st. 2,
AZP 103-55/18

- osada neolityczna
- osada kultury łużyckiej (epoka brązu – wczesna epoka żelaza)
- osada z młodszego okresu przedrzymskiego
- zespół klasztorny benedyktynów z okresu wczesnego i późnego średniowiecza oraz czasów nowożytnych (XI–XVIII w.) z cmentarzem, romańskim i gotyckim kościołem oraz zabudową gospodarczą

Badania systematyczne i ratownicze, przeprowadzone w okresie od stycznia do grudnia przez prof. dr. Kazimierza Radwańskiego i mgr. Emila Zeitza (Muzeum Archeologiczne w Krakowie i ARCHEO – Działalność Archeologiczno-Konserwatorska K. Kruczek). Finansowane przez Muzeum Archeologiczne w Krakowie i Ministerstwo Kultury i Sztuki (Program „1000-lecie Zjazdu Gnieźnieńskiego”). Drugi sezon badań. Badaniami ratowniczymi objęto wykopy instalacyjne na zewnętrznym dziedzińcu gospodarczym i na południowych stokach wzgórza klasztornego. Prace wykopaliskowe prowadzono we wnętrzu wschodniego skrzydła klasztoru (tzw. Biblioteka-Szkoła) oraz na zewnętrznym dziedzińcu gospodarczym (rejon tzw. Starostwa i przy barokowej studni). Łącznie przebadano powierzchnię 270 m².

Rozpoznano pozostałości wczesnogotyckich (lub późnoromańskich) murów wschodniego skrzydła klasztoru (prawdopodobnie z połowy XIII w.), relikty zabudowań klasztornych z późnego średniowiecza (XV–XVI w.), dostawionych do gotyckiego muru obronnego na kulminacji wzgórza, mury obiektów barokowych (XVII–XVIII w.), ponadto dwie linie gotyckich murów obronnych, z których starsza (koniec XIII lub początek XIV w.) była zlokalizowana u podnóża wzgórza klasztornego, młodsza zaś (prawdopodobnie z XV w.) znajdowała się na kulminacji wzgórza. Jej relikty zachowane są pod południową ścianą barokowej „Biblioteki-Szkoły” oraz po zachodniej stronie zewnętrznego dziedzińca gospodarczego. Z fortyfikacji wczesnogotyckich, uważanych dotąd za umocnienia z czasów wojen szwedzkich lub konfederacji barskiej (XVII lub XVIII w.), zachowały się dwie półkoliste baszty oraz mur kurtynowy o długości ponad 30 m. Były one dowiązane do skał wapiennych u podnóża zachodnich, urwistych stoków wzgórza klasztornego. Zbadano relikty budowli (wczesnogotyckich?) istniejących przed powstaniem fortyfikacji obronnych na kulminacji wzgórza klasztornego – ich pozostałością jest półkolista ława fundamentowa z lamanych kamieni wapiennych, kostki romańskiej i pojedynczych cegieł, którą uchwycono we wnętrzu „Biblioteki-Szkoły”, a także narożnik fundamentów bliżej nieokreślonej budowli (kamiennej?), znajdującej się na terenie domniemanych zabudowań „Starostwa” w zachodniej części opactwa. Zadokumentowano również zasypisko tzw. rowu grodowego z XIII w. w południowo-wschodniej części klasztoru romańskiego (rozpoznane przez G. Leńczyka w latach 1950–1951). Obiekt, którego interpretacja nie jest w tej chwili możliwa, powstał w okresie istnienia klasztoru – w czasie jego likwidacji do nasypów dostały się liczne kostki wapienne z przebudowy murów klasztornych oraz ceramika kultury łużyckiej i liczne zabytki wczesnośredniowieczne. Zarejestrowano fundamenty barokowej zabudowy na terenie tzw. dolnego ogrodu klasztornego oraz na południowych stokach wzgórza klasztornego. Relikty dwóch równoległych murów, które przebiegały ukośnie przez urwiste stoki, były prawdopodobnie pozostałością chodnika dla obrońców, który osłaniał dojscie z fortyfikacji obronnych we wnętrzu klasztoru do fortyfikacji u podnóża wzniesienia. Badania pozwoliły ustalić, iż studnia usytuowana w południowo-wschodniej części zewnętrznego dziedzińca jest obiektem nowożytnym, wykopany lub całkowicie przebudowany w XVIII w. W zasypisku jej szerokiego wykopu budowlanego znaleziono liczne romańskie kostki wapienne, które mogą sugerować istnienie starszej, być może romańskiej fazy tego obiektu. Stwierdzono nawarstwienia kulturowe z wczesnego i późnego średniowiecza, ślady poziomów użytkowych i budowlanych (w tym także powiązanych z klasztorem romańskim i gotyckim) oraz nasypy z XVII i XVIII w., pochodzące z porządkowania terenu po zakończeniu barokowej przebudowy opactwa, a także z usuwania zniszczeń spowodowanych działaniami obronnymi w okresie konfederacji barskiej. Odkryto relikty jam gospodarczych i obiektów półziemiankowych z wczesnego i późnego średniowiecza oraz z czasów prahistorycznych, ślady gotyckich budowli naziemnych o konstrukcji słupowej oraz resztki średniowiecznych pieców glinianych i ceglanych. Wśród pozyskanych zabytków znalazły się: ceramika, kafle renesansowe i barokowe, kości zwierzęce, polepa i ułamki przedmiotów metalowych.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym w Krakowie. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Materiałach Archeologicznych”.

Badania będą kontynuowane.

- ślad osadnictwa kultury przeworskiej (młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich)
- osada wczesno- i późnośredniowieczna (XII–XV w.)
- nawarstwienia nowożytne (XX w.)